

Emnekode : H1-110 EU
Kandidatnr. : 1136
Dato : 19.12.2013.
Ark nr. : 1 av 11

Jeg skal se på fremveksten av ~~alle~~ de europeiske statene militært, administrativt, økonomisk, ideologisk og territorielt, ~~jeg er~~ på 1500-tallet og 1600-tallet. Jeg velger derfor å snakke om ~~hver~~ enkelt stat innenfor disse punktene før jeg går videre til neste stat.

1) Habsburgerne var et stort dynasti som styrte store deler av Europa på 1500-tallet. De styrte ~~Spania~~ dagens Spania, Belgia, Østerrike og Tyskland.

De var overlegne økonomisk sett, bare rivalisert av de italienske bystatene. Noe av grunnen til dette ~~er~~ var de spanske habsburgerne, altså de som styrte Spania og bla. Belgia og Nederland. De hadde funnet Amerika og ~~det~~ erobret bla. Aztekene og Inka riket. Her i Sør-Amerika i dagens Bolivia fant de et gigant søluffjell men stjal også gull fra erobrede områder. Dette førte til at de fikk svært mye penger og rikdom. Det varte ikke lenge denne rikdommen ettersom de brukte ~~svært~~ svært

Emnekode : H1-110 EU
Kandidatnr. : 11366
Dato : 19.12.2013
Ark nr. : 2 av 11

mye av edelmetallet til å handle for i luksusvarer fra Asia. Dette handelsnettverket var det hovedsakelig Portugal som hadde opprettet men de var underlagt de spanske Habsburgerne.

Riksdammen ble ikke brukt eller investert til noe som kunne gi avkastning, men ble istedet slått ut for luksusvarer og uodeløse kriger. Det kommer jeg tilbake til.

~~Militært sett~~ var jeg vil være fra nå og utover bruke spanjolene synkront med de spanske habsburgerne.

↙ Militært sett var spanjolene forholdsvis godt utviklet og ganske sterke. De hadde en stor flåte og en god hær. Sett i forhold til araberne eller turkene var de totalt overlegne, men de var ikke så langt foran de andre europeiske statene på begynnelsen av 1500-tallet.

Det var ganske store områder spanjolene hadde over utover 1500-tallet. Riket strakte seg til Brasil og Sør-Amerika i vest til Filippinene i øst. Filippinene er opphått

Emnekode : H1-110 EU
Kandidatnr. : 1136
Dato : 19.12.2013
Ark nr. : 3 av 4

etter Felipe II som styrte det spanske ~~sa~~ habsburger riket.

Den administrative delen av dette riket ~~er~~ henger sammen med det teologiske. Styret i det spanske ~~sa~~ habsburger riket var ikke sekularisert i det hele tatt, de ~~fant~~ tenkte heller ikke særlig kapitalistisk, i motsetning til Nederland, men det kommer vi tilbake til.

Etter reformatjonen som startet i 1517 og deler av Europa ble protestantiske, tok spanjolene på seg jobben med å beljønne protestantismen. Dette er en del av mot-reformatjonen, men viser også tenkemåten til de som satt med makten. De tenker ikke på hva som er økonomisk fornuftig, men bare på "hva gud vil". ~~Det er hoved~~ Dermed gikk spanjolene ut i mange uodeløse kriger, som kostet enormt med penger. Derfor gikk den spanske kongemakten også konkurs flere ganger gjennom disse to århundrene.

Emnekode : H1-110 EU
Kandidatnr. : 1136
Dato : 19.12.2013
Ark nr. : 4 av 11

Når jeg nå skal ta for meg
~~de~~ Nederlandene / Den Nederlandske
republikk, vil jeg bruke Nederland
synonymt med de to begrepene. Jeg
vil også snakke om Nederland

Nederland

Når man ser på Nederland er
det viktigste å se på to ulike faser
før og etter splittelsen med Spanjolene.
Nederland gjør opprør mot Habsburgene
pga. ekstremt høy skattbelastning
som følger av den hodeløse
økonomiske politikken. Den Det hele
ender med en krig som blir kalt
80-års krigen. Krigen slutter i
1648 og Nederland blir en selvstend-
ig republikk.

Økonomisk sett, var Nederlandene
svært flinke. På grunn av at
Jorda var ikke dyrkbar på en
effektiv måte, dermed måtte de
importere korn. Slik startet de
med handel svært tidlig, men
åpnet også for at folk flest, både
kunne og måtte, bruke tid på
noe annet. De valgte seg til å bli
verdens ledende handelsnasjon
og ~~er~~ et av verdens mektigste

Emnekode : 61-110 EU
Kandidatnr. : 1136
Dato : 19.12.2013
Ark nr. : 5 av 11

stat. Hva var så spesielt med Nederland? Hvorfor skjedde dette med de og ingen andre?

For å forstå hvordan dette skjedde må man se på ~~to~~ ~~ting~~ som ulike ~~van~~ faktorer som ~~tra~~ allikevel henger sammen. Det er ~~den~~ administrasjonen og ideologien i landet.

Administrasjonen

Det spesielle med Nederland var at det ble en republikk etter freden i 1648. Det var ikke ett overhode som bestemte men 3 råd. Den første generalstenderforsamlingen, de to provinsforsamlingene og byforsamlingene. I realiteten er satt et provinsforsamlingen med mest makt.

Hele administrasjonen var ~~erig~~ ~~en~~ ~~å~~ ~~drive~~ merkantilistisk innstilt men også kapitalistisk.

Ideologien

~~Nederlands~~ Etter reformasjonen ble Nederland et kalvinistisk land. Det spesielle med kalvinismen

Emnekode : H1-110 EU
Kandidatnr. : 1136
Dato : 19.12.2013
Ark nr. : 6 av 11

er et at ikke noe verdslig makt skal styre over kirken og predestinasjonslæren. Det første betydde at alle i maktposisjoner som f. eks. provinsforsamlingen måtte være kalvinister. Predestinasjonslæren betyr at de tror at det var forhåndsbestemt av Gud hvem som kom til himmelen. Dette førte til at kalvinistene jobbet ekstremt hardt og levde et lydige liv til Gud for å vise at de var blant de utvalgte.

De Nederland var ikke så strenge når det kom til andre religioner. Dermed flyttet flere minoritetsgrupper til Republikken for å slippe forfølgelse. Dette gjelder spesielt jøder og andre minoriteter som flyttet fra Antwerpen. Antwerpen var en stor handelsby i dagens Belgia som var kontrollert av de spanske. Slik fikk Nederland svært mange handelsmenn som bosatte seg i Amsterdam og fortatte med handel. Slik ble Amsterdam verdens handelsmetropol på 1600-tallet.

Territorielle

Nederland tar over store deler av de portugisiske handelskoloniene spesielt

Emnekode : H1-110 EU
Kandidatnr. : 1136
Dato : 19.12.2013
Ark nr. : 7 av 11

i Asia. Det dannes ~~to~~ ~~stør~~ flere
alsje drevet handelskompanier, bl.a.
NIC og VOC. NIC er det vest-indiske
kompani og VOC er det øst-indiske
kompani, de drev også med en del
krigføring og ikke bare handel.
~~W. Selv om Nederland ble et stort
rike og eide jord over 1 hadde flere
kolonier var det en relativt liten stat
st geografisk sett i Europa.~~

Militært

Eftersom Republikken drev svært
mye med handel og handelen
forvoldet økonomi, så var de
svært sterke militært sett. Flåten
deres var enorm og de hadde
Europas nest største krig. Deres styrke
lå definitivt i flåten og ikke hæren.

Frankrike

Frankrike var et ganske stort land
arealmessig fra og hadde ikke så
mange fiender. Det var et feydalistisk
land fra middelalderen av, men
man ser en utvikling utover ~~15~~ 15- og
-1600-tallet hvor viser en klar
sentralisering. Denne prosessen blir
ikke fullført før ~~en~~ etter Louis XIV

Emnekode : H1-110 EU
Kandidatnr. : 1136
Dato : 14.12.2013
Ark nr. : 4 av 11

~~kan~~ bli bli lunge. Det han gjør spesielt er at han tvinger adelen til å samles rundt ham i ett hoff, isteden for at de er i sine områder og styrer. Dermed var det lettere å holde adelen lojal enn i det føydale systemet. Utviklingen fører også til at adelen ikke lenger har som oppgave å stille med soldater til kongen.

Militært

Grunnen til at adelen ikke lenger trenger å skaffe soldater til kongen er at vi får det vanlige van leiesoldat. Det forklarer også hvorfor Nederland var så mektige. Det Louis XIV gjør som er spesielt er at han skaper et universalt verneplikt og skaper et en statsker.

Ideologisk

Frankrike var et katolsk land, men kirket allievel mot spanjolerne ettersom de hadde blitt så store og hadde mye makt. De kirket også med England i nest tredje årskrigen som de kom seivende ut av. Etter det denne kirgen var Frankrike preget av flere religionskriger

Emnekode : 41-110 EU
Kandidatnr. : 1136
Dato : 19.12.2013
Ark nr. : 9 av 11

så det tok nok så lang tid før de fikk utvirket seg til en stormakt. De allierte seg ~~er~~ med England mot Nederland på 1600-tallet, dette også fordi Nederland ble så riktige

England

Etter hundreårs-krigen var det mye politisk ustabilitet som førte til en borgerkrig. Etter borgerkrigen var det Tudor-dynastiet som overtok kongemakten i ~~England~~ England. Det hele endte med den østlige-revolusjon som var William III av Oranien ble konge. Dette markerte slutten på Tudor-dynastiet. Han (William) måtte signere Bill of Rights, som gav parlamentet mer makt. Kongen kunne ikke øke eller senke skatter, lage lover eller styre hæren uten parlamentets godkjenning.

Ideologisk

England brøt som katoliken med paven og ble anglo-saksiske kirke. De gikk over til protestantismen.

Emnekode : H1-110 EU
Kandidatnr. : 1136
Dato : 19.12.2013
Ark nr. : 10 av 11

Militært, og territorielt

De ble verdens ledende militærnaht og tok over mange av koloniene til Nederland med ~~en~~ flåten sin i spissen. De tok også over store deler av Nord-Amerika og skaffet slaver fra Afrika som arbeidskraft. De ble så store at uttrykket "The sun never sets on the British Empire" ble lagt.

Økonomisk.

De utkonkurrerte Nederland med handelsflåten deres. De produserte også nok korn og mat selv slik at de ikke var avhengige av dette. På slutten av 1600-tallet var de den største og rikeste staten i Europa, men Frankrike var ikke langt bak. Dermed ble de Englands største rival.

Hellige romerske Imperiet

Dette var uten tvil det største landet geografisk sett fram til begynnelsen av 1600-tallet. Det så ut som en formidabel stat men ble totalt ødelagt av reformasjonen og 30-årskrigen. Problemet var at landet var så splittet religiøst sett etter reformasjonen.

Emnekode : HL-110 EU
Kandidatnr. : 1136
Dato : 19.12.2013
Ark nr. : 11 av 11

Dette førte til flere muligheter innad i riket. I 1536 utstedte keiseren derfor en midlertidig religionsfrihet. Grunnen til dette var at han var så opptatt med å angripe mot ~~en~~ osmanerne i øst og de italienske bystatene i sør. I 1539 opphever han dette og det bytter ut muligheter igjen.

Riket var styrt på en svært feydsal-istisk måte med ett overhodet og flere ~~to~~ provinser styrt av adelen. Etter den ødeliggende 30-års krigen blir landet splittet i flere småstater. Disse er ~~er~~ religiøst splittet og det tok dermed svært lang tid før de ble samlet til Tyskland.

Konklusjon

Reformasjonen ble avgjørende for den videre utviklingen i Europa. Like alle land ble det å tilpasse seg den nye måten å drive landet drive økonomi på heller. Etter hvert blir Nederland ledende, men blir slått ned av Frankrike og England. Det er til slutt disse to statene som utviler seg til de sterkeste i Europa.